

Datum: 2 juni 2023

Onderwerp: toenemende bezorgdheid over netcongestie en urgentie van meer flexvermogen

Geachte leden van de Energy Board,

Sinds 17 november 2022 is er sprake van netcongestie – filevorming – voor afname in het hoogspanningsnet van landelijk netbeheerder TenneT; het net waarmee de provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht worden voorzien van elektriciteit. Sindsdien komen nieuwe aanvragen voor transportcapaciteit van grootverbruik klanten op een wachtlijst te staan totdat het net structureel verzwaard is.

In het webinar afgelopen 30 maart hebben we samen met u de regio's geïnformeerd over de aanpak die we als regionale netbeheerder samen met TenneT voeren om deze problematiek op te lossen, zowel op de korte als op de langere termijn. Er zijn twee recente ontwikkelingen die de urgentie verder vergroten en waarover wij u graag informeren.

Nauwelijks flexibel elektriciteitsvermogen gevonden

Via congestiemanagementonderzoek zoekt TenneT naar flexibel elektriciteitsvermogen bij klanten in de provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht. Met dit 'flexvermogen' kunnen we het net ontlasten en meer ruimte creëren. Helaas zijn er tot nu toe slechts enkele – te weinig – bedrijven waarmee op dit moment concrete gesprekken lopen voor de inzet van flexibel vermogen. Hoewel we heel blij zijn met de potentiële ruimte die vanuit deze bedrijven gecreëerd kan worden, staat dit nog in schril contrast tot de hoeveelheid flexibel vermogen die noodzakelijk is.

Autonome groei kleinverbruikers gaat harder dan verwacht

Om te voorkomen dat kleinverbruikers ook geraakt worden door netcongestie is netcapaciteit gereserveerd. Dit betreft onder andere ruimte voor woningbouw, de verduurzaming van bestaande bouw en het uitbreiden van het aantal laadpalen.

We zien echter dat deze ontwikkelingen harder gaan dan voorzien en ook de gereserveerde capaciteit in het gedrang komt. Enerzijds door veranderingen in gedrag; afgelopen jaar hebben veel klanten elektrische alternatieven ingezet voor het stoken met gas. Anderzijds door veranderingen in beleid en subsidies, waardoor woningbouw en de verduurzaming van bestaande bouw is – en de komende jaren verder wordt – gestimuleerd. De landelijke ambities zijn daarbij naar boven bijgesteld: 60% CO2 reductie in 2030 in plaats van de eerdere 49%.

Urgentie van meer flexvermogen

Wanneer er geen flexibel elektriciteitsvermogen wordt gevonden, verwachten we dat de 'fysieke grenzen' van het net op enkele plekken mogelijk al in 2025 in beeld komen. Dit terwijl de geplande en noodzakelijke netverzwaringen nog zeker tot 2029 duren. Dit baart ons ernstige zorgen. Immers, in een *worst case* scenario worden netcomponenten zwaarder belast dan waar ze voor ontworpen zijn. Regelmatige en langdurige storingen zijn in zo'n situatie niet uit te sluiten – met alle gevolgen van dien.

Los van het congestiemanagementonderzoek van TenneT onderzoekt Stedin waar en wanneer in het (regionale) Stedin netwerk congestie dreigt te ontstaan door de versnelde groei van kleinverbruikers en welke maatregelen kunnen worden ingezet om dit zoveel mogelijk te beperken. Het onderzoek loopt tot september 2023, over de voortgang informeren wij u tussentijds in de Energy Board overleggen.

Webinar samenwerken aan flexibel energiesysteem

Wanneer er zich geen nieuwe bedrijven aanmelden zal in het congestiemanagementonderzoek geconcludeerd worden dat congestiemanagement niet mogelijk is en het net in Flevoland, Gelderland en Utrecht langdurig 'op slot' gaat voor klanten die de congestieproblematiek verder vergroten. TenneT, Stedin en Liander zullen op dinsdag 27 juni een webinar organiseren voor bedrijven om – aan de hand van concrete voorbeelden – inzicht te geven hoe zij kunnen bijdragen. Onze regionale partners, die vertegenwoordigd worden in de Energy Board, roepen we dringend op om bedrijven in hun omgeving te stimuleren om hierbij aanwezig te zijn; we hebben dringend meer flexvermogen nodig!

Wij hopen u hiermee voor dit moment voldoende geïnformeerd te hebben. Aarzel niet om contact met ons op te nemen in geval van vragen.

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to be "W. ten Zijthoff", written in a cursive style.

Warmold ten Zijthoff
Regiodirecteur Stedin

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "R. Kuik", written in a cursive style.

Robert Kuik
*Associate Director Energy System
Planning TenneT*

ENERGY BOARD PROVINCIE UTRECHT

ONDERWERP Brief Stedin inzake bezorgdheid ontwikkelingen Netcongestie
DATUM 02-06-2023
VAN Huib van Essen
AAN Leden Energy Board provincie Utrecht
TELEFOONNUMMER +31621124703 (Hans Rijnten)
TEAM Netcongestie

Inleiding

Het elektriciteitsnet in de provincie Utrecht raakt overbelast. De capaciteit van het stroomnet is onvoldoende om alle vraag en aanbod van elektriciteit te kunnen transporteren. Dit heet ook wel netcongestie en die kent twee varianten die beide in de provincie van toepassing zijn:

- Netcongestie op afname: iedereen vraagt op hetzelfde moment stroom, volgens het ritme van de dag (sinds november 2022 is er geen ruimte meer voor nieuwe grootverbruikaansluitingen).
- Netcongestie op teruglevering: er wordt te veel zonne- en/of windenergie tegelijkertijd opgewekt (sinds oktober 2021 is er geen ruimte meer voor nieuwe aansluiting van grootschalige zon- en windprojecten).

Vandaag (2 juni) kregen we bericht dat de netbeheerders verwachten dat netcongestie zich uitbreidt en vanaf 2025 in delen van de provincie Utrecht ook aansluitingen voor kleinverbruikers gaat raken. In deze memo schetsen wij op hoofdlijnen wat de gevolgen hiervan zijn en de acties die we hierop zetten. De brief wordt als bijlage bij deze memo met u gedeeld.

Impact

Op dit moment heeft de congestie voornamelijk gevolgen voor nieuwe grootverbruikaansluitingen, zoals onder anderen nieuwe bedrijventerreinen, voorzieningen voor nieuwbouwprojecten en laadinfrastructuur voor openbaar vervoer. Op het moment dat ook de afname door kleinverbruik wordt geraakt, dan wordt de situatie nog nijpender:

- De woningbouw wordt verder bemoeilijkt, omdat woningen niet aangesloten kunnen worden (wachtlijst). Ditzelfde geldt voor nieuwe bedrijven en kantoren. En ook de bouw en verbouw van maatschappelijke voorzieningen, zoals scholen, kan waarschijnlijk niet gerealiseerd worden.
- Een deel van de oplossingen van congestie op grootverbruik zou zijn het overschakelen op gebruik van kleinverbruik. Deze oplossingen zijn dan ook niet meer mogelijk.
- Daarnaast brengt de autonome groei op bestaande kleinverbruikaansluitingen (door bijvoorbeeld warmtepompen en laadpunten) het risico op fysieke congestie met zich mee. De netbeheerders hebben geen invloed op deze groei en dit kan (meer) stroomstoringen tot gevolg hebben.

Het is op dit moment niet bekend waar in onze provincie en wanneer dit precies aan de orde zal. Dit wordt komende tijd nader in kaart gebracht door Stedin.

Congestie is helaas een nieuwe realiteit waarvoor geen gemakkelijke en snelle oplossing is. Het vraagt inzet en creativiteit van overheden (Rijk, provincie en gemeenten), de markt (ontwikkelaars, bedrijventerreinen etc.) en netbeheerders om de beschikbare capaciteit zo slim mogelijk te benutten en het net voortvarend te versterken om de gevolgen te verzachten tot de knelpunten zijn weggenomen. We verwachten dat er niet voor elk project een tijdige en passende oplossing mogelijk is. Ook wordt de financiering van oplossingen een uitdaging. Netcongestie zal zeer waarschijnlijk voor vertraging en extra kosten zorgen, én noodzaakt tot aanpassingen in projecten.

Energy Board provincie Utrecht

De landelijke netbeheerder Tennet, de regionale netbeheerder Stedin, de provincie Utrecht, de regio's U10, Amersfoort en Food Valley en gemeenten Amersfoort en Utrecht werken samen in de Energy Board provincie Utrecht aan oplossingen voor het vraagstuk van de netcongestie langs drie sporen:

- Wij zorgen voor een betere afstemming van onze ruimtelijke plannen (wonen, werken, mobiliteit) op de plannen van de netbeheerders om de infrastructuur uit te breiden .
- Wij proberen de doorlooptijd van de realisatie van de uitbreiding van de netinfrastructuur te versnellen door betere afstemming en samenwerking in ruimtelijke procedures en vergunningen.
- Wij werken samen aan slimme oplossingen met bedrijven(terreinen) en woningbouwlocaties voor extra capaciteit en flexibiliteit op het stroomnet.

Hoe nu verder?

Zoals aangekondigd in de brief van de netbeheerders wordt gewerkt aan het vinden, dan wel creëren van extra capaciteit en analyseren van mogelijke knelpunten. Onder andere via:

- Een extra oproep voor flexvermogen bij bedrijven (congestiemanagement onderzoek TenneT).
- Nader onderzoek door Stedin wanneer en waar in de provincie congestie op kleinverbruik kan gaan optreden.

De uitkomsten van deze onderzoeken worden (kort) na de zomer verwacht. Ondertussen zullen de gevolgen van de brief van de netbeheerders op 9 juni 2023 ook worden besproken in de Energy Board. Op basis hiervan zullen we vervolgstappen bepalen en verdere acties ondernemen om - voor zover dat mogelijk is - te komen tot een handelingsperspectief voor verschillende belanghebbende partijen. Uiteraard zijn we hier vanuit de verschillende sporen van onze aanpak nu ook al mee bezig, maar de aangescherpte urgentie op kleinverbruik en verdieping naar (sub)regio en tijdhorizon leveren extra informatie voor een meer gerichte aanpak per doelgroep. Dit zal ook input vormen voor verdere verdieping van de communicatie omtrent dit urgente vraagstuk richting ieders achterban.

MEMO

Aan: Gemeenteraad Woerden
Van: College van B&W
Opsteller: Rolf Schipper
Kenmerk: D/23/110018
Datum: 13 juni 2023

Onderwerp: Netcongestie

Aanleiding: Brief Stedin en TenneT aan Energy Board Utrecht

Geachte gemeenteraad,

Vorige week heeft wethouder Vierstra u mondeling al een korte toelichting gegeven op de brief die wij hebben ontvangen over het groeiende probleem van netcongestie in onze regio. Hierbij sturen wij u deze brief van netbeheerders Stedin en TenneT en het begeleidend schrijven van de provincie Utrecht.

De komende periode doen Stedin en TenneT nader onderzoek. Als er meer bekend is, zullen wij u hier weer over informeren.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
College van burgemeester en wethouders